

Lourup og Bjøvlund Plantage. Uddrag af Andreas Jensens erindringer

Andreas Jensen skrev i sine ældre dage sine erindringer, og de er venligst stillet til rådighed af hans søn og svigerdatter Anna og Arne Jensen, som nu ejer gården.

Andreas Jensen: Det var i 1923 jeg købte gård i Lourup (Ådalsvej 1). Dengang kaldtes det Lourup huse og det kom af, at det var en lille udflytter by på Nr. Lourup hede (udflyttet fra Lourup by ved udskiftningen 1782). Lourup huse bestod af 4 gårde samt et aftægtshus, som efter gammel skik lå tæt samlede, for at beboerne kunne hjælpe hinanden, dersom der kom omrejsende skarnsfolk.

Den måde at bygge på, havde den ulempe, at markerne var delt ud i flere parceller. På den sydvestligste gård, som jeg købte, var der ved gården 12 tønder land, men en nørreemark på 16 tønder land lå nord for Nr. Lourup vejen ind til Holsted skel.

Den første sommer i Lourup, kørte jeg mælk til mejeriet. Mælkekusken som var lejet, holdt simpelt hen op. Turen var indbudt til 1000 kr. eller ca. 83 kr. om måneden. Jeg fik næsten det dobbelte, men alligevel blev det knap 1 kr. i timen, for hårdt arbejde, med et spand heste.

Nå priserne på mejeriet stod vel i forhold dertil. Mejeribestyreren fik 6619 kr. og 3 mejerister og en lærling tilsammen 4629 kr. for et helt år. Mælkekørslen ligeledes for et år i alt 20.536 kr. for alle 13-14 ture.

Jeg holdt op til november, for det arbejde blev man ikke rig af, for der blev forsømt for meget der hjemme. Dog kunne jeg fint bruge pengene, for jeg var startet med en driftskapital på 100 kr.

I østmarken var der 4-5 tdr. land, til dels afgravet mose med lyng på. Det stykke fik jeg drænet og opdyrket, hvilket var et slid med hestekraft og en enfuret plov, men efterhånden gav det et rimeligt udbytte.

Ådalsvej 1. 2001

Ja, selv om gården var besværlig at drive, var der en skøn natur ned til åen. Der er stejle træbevoksede skrænter, og åen slynger sig endnu i dag ud og ind, som den har gjort fra gammel tid. Man kan endnu visse steder finde gamle stenredskaber, såsom gamle stenknive, pilespidser og stenøkser fra beboere, der i oldtiden har levet af fiskeri i åen og jagt i de tilstødende skove.

Da jeg kom i 1923 var der ingen bro i Lourup og skulle vi over, kørte vi gennem åen, (Der var en spang-gangbro)men det var tit meget vanskeligt eller umuligt på grund af store vandmængder, og så skulle man over broen i Gørding. Der var også nogle fortvivlede vejforhold. Vejen oppe fra banken gik ikke lige ned som nu, men derimod helt hen til Ejner Linds have ("Granhølm", Gyllingvej 2). Derfra ned til transformatorårnet, og så tilbage til vadestedet, hvor broen er bygget i 1929.

Jeg kaldte derfor mine naboer sammen en søndag formiddag for at finde ud af, om vi kunne enes om en henvendelse til sognerådet for at få en bro og vejforholdene forbedret. Det tog lang tid, inden det blev en realitet, der var mange særinteresser, der skulle tilgodeses, og det var først ved et sognerådvalg der kom skred i udførelsen.

Broen kom til at ligge på det bedste sted, men der var også forslag om placering af broen længere mod vest ved et vadested ved Mølgårds gård ("Sternbogård", Sdr. Lourupvej 39) samt ved et vadested længere mod øst, så vejen var kommet til at gå over til Jens Larsens gård. ("Tingstedgård" Tingvej 1). Bro placeringen blev årsag til

megen splid, værst var min nærmeste nabo, som ikke ville afgive jord til vejene, og denne splid holdt sig i mange år, naboskabet blev meget forringet.

Da jeg kom til Lourup i 1923, var der 10 vindmøller rundt på gårdene, og det på trods af at veksel-strøm var kommet 1918-20 fra Karlsgårde. Mange steder var der kun lagt strøm ind til lys, og så blev vindmøllen anvendt som trækraft i blæsevejr til formaling af korn, tærskning m.m.

Der var ingen personbiler i Lourup, de første jeg så, var læge Jensens i Gørding, og en i Eskelund, det var i 1910. Nogle af de første der fik biler i Lourup var Magnus Madsen, Brorson Olsen, og Benned Bennedsen. Vi fik først bil i 1949.

Vi begyndte at høste med selvbinder i 1931, men i Plovstrup var der allerede kommet selvbinder i 1910.

Radioen kom 1922-23. Der kom kort tid efter to apparater i Lourup, som var ved P. Holdensen og Manfred Andersen.

Karen og Andreas Jensens gård Ådalsvej 1 ca. 1950

Bjøvlund Plantage (87 ha).

Andreas Jensen: Bjøvlund Plantage ligger i skellet mellem flere sogne. Plantning af denne Plantage blev påbegyndt 1874-75.

Cyklister fra Gørding ved skelstenen på Malthøj 2001. Se navne på s. 8

Ved en sommerfest søndag den 28 juli 1934, blev der afsløret en skelsten på Malthøj, hvor landbrugskandidat Iversen (født i Vejrup 1868) fortalte om egnen, og om hvordan han som mindre dreng, havde kørt med sin far til Holsted, og at alt da var hede derude, før der blev plantet skov, samt om at et sogn fortæller, at der en gang har boet en trolde ude på den store hede (Bjøvlundtrolde), og at han slet ikke kunne lide, da Holsted kirke langt tilbage i tiden blev bygget.

Skelstenen på Malthøj, som ligger 45 m over havet, er skelsten mellem Gørding og Malt herred og de 3 sogne Åstrup, Vejrup og Holsted, og der var på sådan et trebundet skel fra gammel tid megen mystik.

Jeg husker også fra afsløringen, at der var en husmand eller landmand der sang ved mødet. En af sangene handlede om en ungarl, der havde været meget kræsen, og derfor aldrig havde fået sig en kone. En var stram, en anden lam og hvad ellers der kunne være af fejl, men til sidst lød visen dog, hellere en gal kone end slet ingen at have.

Lige syd(ca. 1 km.) for Malthøj ligger en anden høj i skellet mellem Holsted og Gørding sogn. I denne høj har der tidligere været beboelse.

Jeg har et sted læst om, at der længere tilbage i tiden har boet en mand i denne høj, som ikke havde megen samkvem med egnens beboere.

Han var vist franskmand, og det fortælles, at da han en gang ville over grænsen ved Skodborg, ville gendarmerne nægte ham overgang. Men han trak resolut sin kårde, som var gemt under frakken, og hans færdighed i at bruge den var så stor, at gendarmerne måtte lade ham passere.

Kort før vi kom, boede der i denne høj en mand som kaldtes Plynder Hans, og som navnet siger, var han ikke helt ærlig, men ville godt stjæle lidt.

Nede ved Nr. Lourup vejen boede en kone som hed Stinne Skomager, og så skete det, at der blev stjålet et fåre lår fra hende. Mistanken faldt straks på Plynder Hans, og der blev sendt bud til sognefogeden.

Sognefogeden og en anden mand måtte så i gang med at undersøge Plynder Hans` hytte, og selv om de gik grundig til værks, fandt de ikke noget, men da de skulle til at gå, kom sognefoged Niels Laursen til at se at en af græstørvene på taget, lå lidt højere end de andre. Det blev undersøgt og der fandt de fåre låret.

(Plynder Hans hed Hans Rasmussen, og det har sikkert ikke været megen morskab ved at bo alene i en tarvelig hytte bygget ind i en gravhøj. Lejekontrakten for hytten blev af Gørding-Vejrup kommune slettet 1903, og Plynder Hans blev på sine ældre dage forsørget af kommunen.

I dag er der ikke spor tilbage af denne hytte og gravhøjen er delvis overpløjet.

Efterskrift

Navnet Bjøvlund trold har været brugt til flere personer, og navnet har sin oprindelse i en plump figur, som er indmuret i Holsted kirke og forstiller Bjøvlundtrolden, der ville rive ned om natten, hvad der blev bygget op om dagen, da Holsted gl. kirke blev bygget i det 13. århundred.

Manden på billedet hed oprindeligt Anders Nissen født jule-nat 1789 i Ølgod sogn.

I en ældre beskrivelse fortælles det, at han havde haft en kone, som fødte ham 6 børn. Men da konen i 1848 døde, og børnene flyttede hjemmefra, erhvervede han sig en lille hytte på Bjøvlund hede, men opholdt sig det meste af tiden på vandring på vejene.

I daglig tale blev han kaldt Bjøvlundtrollen eller også Anders Kong, eftersom han også var stodderkonge.

Billedet er dateret 17. februar 1884, og han må derfor være 94 år.

Som det kan ses på billedet er hans tøj lap på lap, og på armen bærer han en stor pose, hvori han samlede klude, men benyttede også posen til at krybe i, nar han overnattede i den fri natur, men dersom han kunde få tilladelse, overnattede han dog helst i en stald eller lade.

Der fortælles endvidere, at han var en stolt person, som ikke på nogen måde ville have med fattigvæsnet at gøre.

Modtog dog gerne gaver, var aldrig syg, havde stadig nogle tænder, hvilket han mente skyldtes, at han tyggede skråtobak blandet med pipe udkrads, og skulle han en enkelt gang føle sig lidt dårlig tilpas, tog han sig lidt ekstra brændevin spædet op med terpentiner, så var han kureret.

2001 Vagn Olesen

Kilder: Andreas Jensens erindringer.
Holsted sognearkiv
Gørding sognearkiv

Se navne til foto af cyklister fra Gørding ved skelstenen på Malthøj på s. 8.

Cyklister fra Gørding ved skelstenen på Malthøj d. 25.6.2001.

1. Marie Karkov. 2. Edith Hansen. 3. Ina Heiselbæk. 4. Agnes Kristensen. 5. Ingrid Olsen. 6. Grethe Olesen. 7. Gerda Nielsen. 8. Ellen Jepsen. 9. Thomas Knudsen. 10. Helge Fyhn. 11. Anton Bruun. 12. Asta Sørensen. 13. Gerda Kruse. 14. Erna Bruun. 15. Jørgine Christensen. 16. Peter Schultz.

Navne tilføjet af Grethe Olesen